

3314

—, 44

సామలూరి

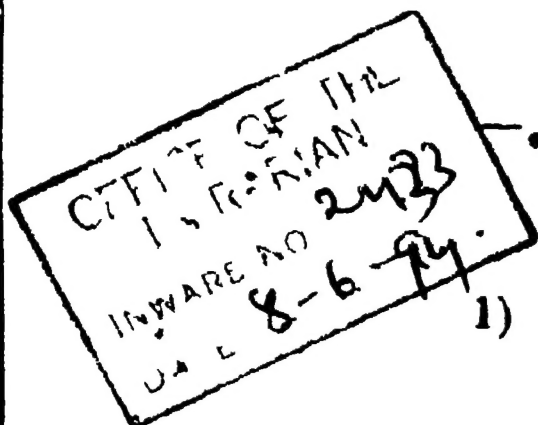
భీతయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్యాన్ బుల్లసు సీతారామశాస్త్రి.

సంపుటము 17

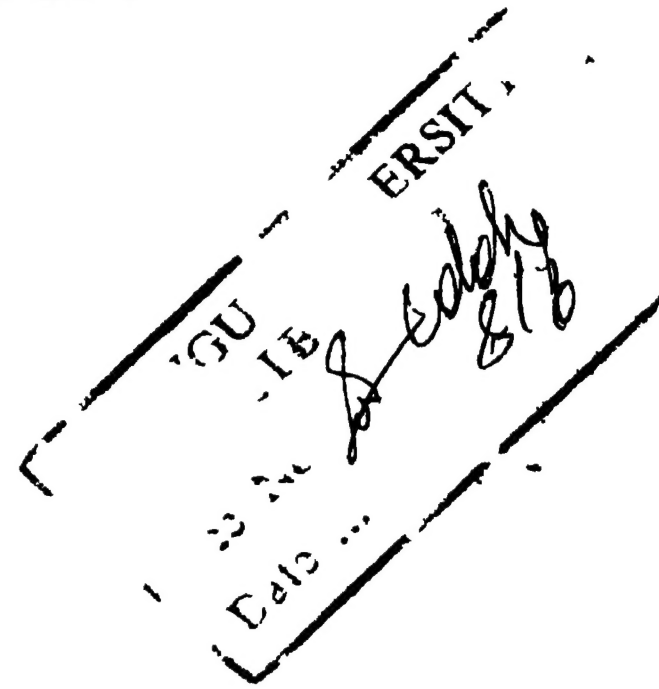
రాజ్యమహేంద్రవరము 16-5-1994, 1-6 1994

సంచికలు 37, 38

ఈ సంచికలో రచయితలు :-

- 1) శ్రీ సూర్యదేవర రవికూమార్
- 2) శ్రీ కుడపాటి బాపిరెడ్డి
- 3) డా. పి. విజయలక్ష్మి పండిట్
- 4) శ్రీ గళ్ళా శ్రీనివాసరావు

1, 16 తేదీలలో ప్రచురింపబడును.

సంవత్సర చందా రూ. 20.00

6 మాసములకు రూ. 12.00

విడి ప్రతి రూ. 2.00

సకాలంలో చందా పంపి సహకరించండి

“చలంసాహిత్యంలో బ్రహ్మసమాజ ప్రభావం”

— శ్రీ మేకపాటి శాపిరెడ్డి ఎం. ఏ.,

నమాజు లోని పరిస్థితుల ప్రభావం కవులమీద సాహిత్యం మీద ఉంటుంది. సాహిత్యం ద్వారా నమాజులో చేతన వంతమైన మాధుర్యం వస్తుంటాయి. మన దేశంలో పూర్వం వ్యవస్థ మంచి పెట్టుబడి దారీ వ్యవస్థ అంటే అర్థికరంగాలలో త్వరగా మాధుర్యం వచ్చినా నమాజులోని అచార సంప్రదాయాలలో, కుల మతాలలో, మూఠావిశ్వాసాలు మొదలైన వాటిలో మాధుర్యం రావేదు. ఇటువంటి సాంస్కృతికమైన మాధుర్యం తీసుకొచ్చేందుకు కొందరు సంస్కర్తలు వదులు కట్టారు తత్ఫలితంగా బ్రహ్మ సమాజం అవిర్భవించింది బ్రహ్మసమాజం ద్వారా అనాటి ప్రేమ దయనీయతల విచార సంప్రదాయం కుల మత భేదాలను, మూఠా విశ్వాసాలను తొలగించి అత్యుదయ మార్గాలను రాజరామ మోహనరావు కేశవ చంద్రసేన్ మొదలైన సంస్కర్తలు బోధించారు.

ఈ బ్రహ్మసమాజ ప్రభావం వంశం మీదే కాకుండా సాహిత్యం మీద కూడా విశేషంగా వదింది. బ్రహ్మసమాజంలో నమ్మకంగా ఉన్న చలం అనాటి నమాజులో ప్రేమ పరిస్థితులను అంతా విద్యాభ్యాసంలోపాటు అర్థిక స్వాతంత్ర్యం

తక్కిం లేకపోవడం బాధ్యునివాహనము కొని తవకంబూ వ్యక్తిత్వం లేకుండా పురుషుని చేతిలో బందీగా, బానిసగా బ్రతికే ప్రేమ పరిస్థితులపై బ్రహ్మసమాజ ప్రభావంతో అత్యుదయం చేతనాన్ని తన సాహిత్యం ద్వారా నమాజునికి అందించాడు.

చలం రచనలలో ప్రేమకి ఇచ్చిన చేతనాభావంతో అడుగుడుగునా సంస్కరణోద్యమం, బ్రహ్మసమాజ ప్రభావాల ప్రతిఫలిస్తుంటాయి చలం నమకారిన రచయితల కంటే ధీమాగా అలోచించి సరికొత్త దోరణిలో రచనలు చేశాడు.

తాంకవులు ప్రేమ ప్రణయదేవతగా ఉపాసించుకొంటున్న కాలంలో పూర్వం వ్యవస్థలో సంప్రదాయం పేరుతో ప్రేమ గదిపే దైన్యజీవితాన్ని తన రచనల ద్వారా చూపి, బ్రహ్మసమాజ భావాలతో అమె విముక్తి కోసం నమాజుం అలోచించేలా స్ఫూర్తినిచ్చారు చలం. కొత్త నైతిక వ్యవస్థను నిర్మించుకోవలసివలెననరం ఎంతైనా ఉందని తన రచనలద్వారా నమాజునికి తెలియజేశాడు చలం.

అనాటి సామాజిక పరిస్థితులలో ప్రేమ సాశంక్ష్యం ఉండేది అలోచించిమకం, అదృశ్యం, శంకలదాయం పేర వివాహ వ్యవస్థ ప్రేమను మరింత కృంగదీస్తుందని అందువల్ల ఇలాంటి వివాహవ్యవస్థలు పోవాలి, బానిసానే ప్రేమప్రాతిపదికగా ఉన్న వివాహాలు అరగాలని భావించాడు చలం

ప్రేమ పాతివ్రత్యం పేరుతో క్రూరం లో బందించి అమెకు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాలను హరించిన నమాజుం మీద ద్వేషమెత్తి బ్రహ్మసమాజ భావాలతో విముక్తిని కోరాడు, ప్రేమ పిల్లల్ని కవేయంత్రంగా చాకిరి చేసే దాసిగా బానిసగా ఉండ కూడదని చెప్పాడు

నవలల్లో :-

“బ్రాహ్మణికం” నవలలో నమాజుం పై బ్రహ్మసమాజ ప్రభావాన్ని చిత్రించాడు. ఈ నవలలో సంప్రదాయ కుటుంబంలోపుట్టి మూఠా నమ్మకాలతో పెరిగిన పాత్ర సుందరమ్మ. ఈమెకు వైదవ్యం సంతరించడం అ తరువాత చంద్రశేఖర్ అనే వ్యక్తితో సుందరమ్మకు పునర్వివాహం జరగడం చంద్రశేఖర్ ఎన్ని బాధలు పెట్టినా సంప్రదాయంగల ప్రేమ భరించడం సుందరమ్మ దిట్టకు జయ్య చేపింపబడు దేవతలకు మొక్కుడం, వంటి మూఠానమ్మకాలను దిద్దించాడు.

(తరువాయి చివరి పేజీలో)

స మా లో చ న

* జాతీయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక *

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్వాన్ బులుసు నీతారామశాస్త్రి

Retired Telugu Lecturer, V. T. J. College, Rajahmundry.

రఘునాథాయుని కోడలికథ

- శ్రీ సూర్యదేవర రవికుమార్

అధికారులు ఇచ్చి అత్తవారింటికి పంపిస్తారు పుట్టింట సుతుమారంగా వచ్చి వప్పటికి పనిపాట లేరుగనిదికాదు అత్తంటి అ కోడలి పనిపాట చూడండి

క్రీస్తుశకం 18 వ శతాబ్ది పూర్వార్థంలో చిలపిల్లిన ఆంధ్రమహాకవులలో శేషము రఘునాథాచార్యుడు గణపీయ్యుడు లక్ష్మణ మునీంద్రుని శిష్యుడైన ఇతడు "కులశేఖర మహిసాం చరిత్ర" అనే రమ్య ప్రబంధాన్ని రచించాడు. కులశేఖరుడు ప్రఖ్యాత స్తోత్రము ముకుందమాల రచయిత. 906 గద్యపద్యములు గల ప్రబంధమునందలి 'ప్రతిపద్యమును శాఖోత్తేజితమైన రత్నము'. 'వైష్ణవరహస్యార్థనంబేది' యగు ఈ కవి ఈకృతిని శ్రీరామునకు అంకితమిచ్చినాడు. విశిష్టమైన ఈ ప్రబంధమునందలి ఒకమనోహర చుట్టము పరిచి రచించి ఈ వ్యాఖ్యానము.

కులశేఖరుని తండ్రి దృఢవ్రత మహారాజు వసైన్యముగ వేటకు వెళ్లి ఒకరేడిని తరుముతూ వైద్యాన్ని విడిచి

ఒంటరిగ చాలదూరము పోయినాడు. అ రేడి కొంతదూరము వెళ్లి ఇకపోలేకవడి పోయినది. దాని దీనావస్థకు రాజు జారి పడి దానిని అంతగా శ్రమపెట్టి తనను విడిచిచూకొని దానికి ఉపచారములు చేయగా కొంతపేపటికి అది తేప్పరిల్లి మనుష్యభాషణముతో మాట్లాడగా రాజు అశ్చర్యపడి దాని స్వత్వాంతమును అడుగును, ఎది యీ విధముగా చెప్పినది

కుకురదేశమున లాంగూరి పురమనే పట్టణమున్నది. అక్కడ ధర్మజ్ఞుడనే బ్రాహ్మణునకు ఒక కూతురు కలదు. కల్లిదండ్రులు ఆమెను చాల గౌరవంగా పెంచి తిడు పెచ్చిన తరువాత అత్త మామలు. అడుదిట్టించి. మరదులు పెంచి లక్ష్మి కళకళలాడే ఇంటికి కోడలుగాచేసారు. అగ్నిసాక్షిగ పెళ్లిచేసి అయిదా పులు, ఇద్దరు దాసీలు, మందివస్త్రాలు,

సుతుమారవయ్యు నేనొకవేళ యుద్ధేవ నలసితివని యుస్సురస్సురవను ఈవరి దావరి విడకున్నదాన న య్యను నోర్చిచెప్పిన పనులును నఖిల పవార్థము లనుభవించి నయ్యను పెద్దరు పొయ్యరని తగల గారపమ్మున పెంపు గమదాననయ్యను గినరులఁ బడి మదిఁగ్రక్కపించు

మామకోపించునో యందు మగదిన కందునో యందు మఱదులు కొలువ రమదు భయపగ్గించ నేననునరింగి మందలేశ్వర! యుత్తింట నుండునవ పనిసారి గలిగియున్నను దొరుగింట్ల

నడువన్నెండిను నరసరేణ్యు పరికిరించినన్నెన పరపూరుమల పడి తేటి చూడను ధరిత్రి లలామ తిట్టిననైన న్మగురు వ్రణంబుల

“చలం సాహిత్యంలో బ్రహ్మసమాజ ప్రభావం”

— శ్రీ మేడపాటి కాపిరెడ్డి ఎం. ఏ.,

సమాజ లోని పరిస్థితుల ప్రభావం కవులమీద సాహిత్యం మీద ఉంటుంది. సాహిత్యం ద్వారా సమాజంలో చైతన్య వంతమైన మార్పులు వస్తుంటాయి మన దేశంలో పూర్వం వ్యవస్థ నుంచి పెట్టుబడి దారీ వ్యవస్థ కి అంటే అర్థికరంగంలో త్వరగా మార్పులు వచ్చినా సమాజంలోని అచార సంప్రదాయాలలో, కుల వ్యత్యాసాలలో, మూఠవిశ్వాసాలు మొదలైన వాటిలో మార్పులు రాలేదు. ఇటువంటి సాంస్కృతికమైన మార్పులు తీసుకొచ్చేందుకు కొందరు సంస్కర్తలు వదుం కట్టారు తత్ఫలితంగా బ్రహ్మసమాజం అవిర్భవించింది బ్రహ్మసమాజం ద్వారాఅలాటి ప్రతి దయవీయత్తిని అచార సంప్రదాయాలను కుల మత భేదాలను; మూఠ విశ్వాసాలను తొలగించి అభ్యుదయ మార్గాలను రాజరామ మోహన్ రాయ్ కేశవ చంద్రసేన్ మొదలైన సంస్కర్తలు తోడించారు.

ఈ బ్రహ్మసమాజ ప్రభావం నం మం మీదే కాకుండా సాహిత్యం మీద కూడా విశేషంగా పడింది బ్రహ్మసమాజంలో నడుగుగా ఉన్న చలం అనాటి సమాజంలో ప్రతి పరిస్థితులను అంత విద్యాభ్యాసాలతోపాటు అర్థిక స్వాతంత్ర్యం

తక్కిం లేకపోవటం బాల్యవివాహాలుచేసుకొని తనకంటూ వ్యక్తిత్వం లేకుండా పురుషుని చేతిలో బందీగా, బానిసగా బ్రతికే ప్రతి పరిస్థితులపై బ్రహ్మసమాజ ప్రభావంతో తిరుగుబాటు చైతన్యాన్ని తన సాహిత్యం ద్వారా సమాజానికి అందించాడు.

చలం రచనలలో ప్రతి ఇచ్చిన చైతన్యభావంతో అడుగుడుగునా సంస్కరణోద్యమ, బ్రహ్మసమాజ ప్రభావాలు ప్రతిబింబిస్తుంటాయి చలం సమకాలీన రచయితల కంటే ఓన్నంగా ఆలోచించి సరికొత్త దోరణిలో రచనలు చేశాడు.

తాంకవులు ప్రతి ప్రణయదేవతగా ఉపాహతుకొంటున్న కాలంలో పూర్వం వ్యవస్థలో సంప్రదాయం పేరుతో ప్రతి గదిపే దైన్యజీవితాన్ని తన రచనల ద్వారా దూపి బ్రహ్మసమాజ భావాలతో ఆమె విముక్తి కోసం సమాజం ఆలోచించేలా స్ఫూర్తినిచ్చాడు చలం. కొత్త నైతిక వ్యవస్థను ‘కొంచుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని తన రచనలద్వారా సమాజానికి తెలియజేశాడు చలం.

అనాటి సామాజిక పరిస్థితులలో ప్రతి సా.శతాబ్దం గురించి ఆలోచించిమతం, అచారం, సంప్రదాయం పేర వివాహ వ్యవస్థ ప్రతిని మరీత కృంగదీస్తుందని అందువల్ల ఇలాంటి వివాహవ్యవస్థలు వశించి, దానిస్థానే ప్రేమప్రాతిపదికగా ఉన్న వివాహాలు అరగించి తాచించాడు చలం

ప్రతి పాతివ్రత్యం పేరుతో గ్రహంలో బందిరి ఆమెకు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాలను హరించిన సమాజం మీద ద్వేషమెత్తి బ్రహ్మసమాజ భావాలతో విముక్తిని కోరాడు, ప్రతి పిల్లల్ని కవేయంత్రంగా చాకిరీ చేసే దాసిగా బానిసగా ఉండ కూడదని చెప్పాడు

నవలల్లో :-

“బ్రాహ్మణికం” నవలలో సమాజంపై బ్రహ్మసమాజ ప్రభావాన్ని చిత్రించాడు; ఈ నవలలో సంప్రదాయ కుటుంబంలోపుట్టి మూఠ వమ్మకాలతో పెరిగిన పాత్ర సుందరమ్మ ఈమెకు వైదవ్యం సంతరించడం అ తరువాత చంద్రశేఖర్ అనే వ్యక్తితో సుందరమ్మకు పునర్వివాహం జరగడం చంద్రశేఖర్ ఎన్ని బాధలు పెట్టినా సంప్రదాయంగల ప్రతి దరించడం సుందరమ్మ దిక్కు జల్లు చేపివ్వకుండా దేవతలకు మొక్కుడం, వంటి మూఠవమ్మకాలను దిద్దించాడు.

(తరువాతి చివరి పేజీలో)

స మా లో చ న

* జాతీయ సాంస్కృతిక పక్షపత్రిక *

వ్యవస్థాపక సంపాదకులు : విద్వాన్ బులుసు సీతారామశాస్త్రి

Retired Telugu Lecturer, V. T. J. College, Rajahmundry.

రఘునాథార్యుని కోడలి పథ

శ్రీ సూర్యదేవర రవికుమార్

అరుణాళి ఇచ్చి అత్తవారింటికి వంశీ
చారు పుట్టింట సుకుమారంగా పెరిగి
నప్పటికి పనిపాట లేరుగనిదికాదు అమ్మ
అత్తింట ఆ కోడలి పనిపాటలు
చూడండి

క్రీస్తుశకం 18 వ శతాబ్ది పూర్వార్థం
తండ్రి విరిగిపోయిన ఆంధ్రమహాకవులలో
శేషము రఘునాథాచార్యుడు గణనీయుడు
లక్ష్మణ మునీంద్రుని శిష్యుడైన ఇతడు
“కులశేఖర మహిపాల చరిత్ర” అనే
రమ్య ప్రబంధాన్ని రచించాడు కులశేఖ
రుడు ప్రఖ్యాత స్తోత్రము ముకుంద
మాల రచయిత. 906 గద్యపద్యములు
గల ప్రబంధమునందలి ‘ప్రతిపద్య
మును శాఖోత్తేజితమైన రత్నము’.
‘వైష్ణవరహస్యాస్థానంవేది’ యగు ఈ
కవి ఈకృతిని శ్రీరామునకు అంకిత
మిచ్చినాడు. విశిష్టమైన ఈ ప్రబంధము
వందలి ఒకమనోహరి పద్యము పంపి
రించుట ఈ వ్యాసోత్సవము.

కులశేఖరుని తండ్రి దృఢవ్రత
మహారాజు నైష్యముగ పేటకు వెళ్లి
ఒకరేడిని తరుముతూ పైన్యాన్ని విడిచి

ఒంటరిగ చాలదూరము పోయినాడు. ఆ
లేడి కొంతదూరము వెళ్లి ఇకపోలేకవడి
పోయినది. దాని దీనావస్థకు రాజు జారి
పడి దానిని అంతగా శ్రమపెట్టి తనను
‘విడిచిపెట్టి’ దానికి ఉపచారములు
చేయగా కొంతపేపటికి అది తేప్పరిల్లి
మనుష్యభాషణముతో మాట్లాడగా రాజు
ఆశ్చర్యపడి దాని స్వంతాంతమును అడు
గును, -ది యీ విధముగా చెప్పినది

కుకురదేశమున లాంగూరి పురమనే
పట్టణమున్నది. అక్కడ ధర్మజ్ఞుడనే
బ్రాహ్మణునకు ఒక కూతురు కలదు.
తల్లిదండ్రులు ఆమెను చాల గౌరవిగా
పెంచి తాడు పెచ్చిన తరువాత అత్త
మామలు. అడవిట్టము మరచులు వంటి
లక్ష్మీ కుటుంబలాదే ఇంటికి కోడలుగాచే
శారు. అగ్నిసాక్షిగ పెళ్లిచేసి ఆయిదా
వులు, ఇద్దరు దాసీలు, మందివస్త్రాలు,

సుకుమారనయ్య నేనొకవేళ యుద్ధేవ
నలసితినవి యుస్సురస్సురవను
ఈవరి దావరి విడకున్నదాన వ
య్యను నోర్చిచెప్పిన పనులుమీద
నఖరి సవార్తమ్ము లనుభవించిన దా
నయ్యను పెట్టరు పొయ్యరవి తలం
గారెమ్మున పెంపు గమదాననయ్యను
గినచులఁ బిడి మదిఁగ్రక్కనింప

మామకోపించునో యంచు మగవిమమము
కంచునో యంచు ముందులు కొలుల
రనుచు భయపగ్గించ నేననునరింతు
మందలేళ్వర! యత్తింట నుండునవును
పనిసారి గలిగియున్నను బొరుగిండ్లకు

నడువన్నెండును నరపరేణ్యః
పరిగించినన్నెన పరపూరుమల వలక
తేటి చూడను ధరిత్రి లలామః
తిట్టినన్నెన న్మగురు వ్రజంబుల

నట్టిటు ఎడక నుసానుభవ :
నడురేయి యైన మానక యత్తచెప్పిన
కృత్యములముఖున నక్షీణ విభవ :

ఈవిధంగా కయభక్తులతోమనయతూ
పనిపాటలలో మేటి యనిపించుకొన్న
కోడలిపై అత్తగారి చిత్తంలోపగిరిగి
లింది. దానికి కారణం పూర్వజన్మకృ
తము దక - మరేమీ కాదంటుందా
కోడలు రగిలిన పగ దినదిన ప్రవర్త
మానమైంది,

ఎదుటివ్యక్తిని సాధించటము
అడవారిది పైచేయి అందులోను కోడి
లిని సాధించే అత్తగారిది అగ్రత బూరం
కోడలి ప్రవర్తనకు అత్తగా సాడింపు
లివి .

ప్రాణపదమ్ముగా బాకమ్మునేయ ము
బోంకరి కూడంబ మెట్టిమామ
గృహస్థకముల గేది పదిగట్టియంత
పడకించు నది నెత్తి నడిచిపోవు
పని చెప్పి పనిచి చియ్యన పగవాతో
వింట పిల్లడట చు ప్పెరిచు
ముందట జనగ పిలుచు దానచు కు
మోము నిట్టటు తిప్పి మూతి పిలుచు

అంతటితో అగితే ఆకోడలు అదృష్ట
వంతురాలే. కాని ఆ అదృష్టం ఆకోడలికి
లేదు ఆ అత్తగారు ఇట్లో వారిపండ్రినీ
కూడా కోడలిపైకి తిరిగింట్టించి : గడు
మరదులు, మామ, అమెను కోపగించు
కొన్నారు ఇంక అడు కడ్డం సరేసరి,

ఒంటి కాలి మీదే విరుచుకుపడ్డారు. ఇం
దరి మధ్య మెలిగే ఆ కోడలి అవన్న
ఆమె మాటలలోనే విందాం.

మాతండ్రి యొసగిన మాణిక్యకటకమాల
తెమ్మ చు తనదు సందిట ఎటించె
అమ్మ పెట్టిన పట్టటంచు చీరలు నాల్గు
దక్కరి తోడికోడల డ్రాకిచ్చె
ముత్తప దయసేయు ముత్యాలపట్టెడ
వీడి బచ్చుకొని కూతు మోదవిచ్చె
అన్నయిచ్చిన పదార్థం యెడ్డాణమ్ము
ఎదిలించి చెల్లెలిపై శ్రీరే
అన్నియును గల్గి యుండుటార నమ్మి
కొనియె పరిచారికిరి నీళ్లు కూడు నిడిక
పెరిగొట్టి చె మాపుట్టిపెట్టి సొమ్ము
వీ మైనను లేకుం జేసెఁ య్య
మూడు కాము రుగయంగేరి నన్నపై
వెట్టి సనుచు నాగ్గిట్టి దీవి
తిండి ఎరిసె సమసెకుండ కూడంతయు
ననుచు వీ జనులు విగనాడు

అమానముగల ఆవపడుచులుభరించ
లేని బాధలివి. తనను తిట్టి, కొట్టి రాచి
రంపాన పెట్టే ఆ అత్తగా దురాగ్రహ
మును శాంతింపజేసే ఉపాయం చోచక
నంసాం కోతొప్పట్టా హాయిగా పెరిగిన
పుట్టిల్లు గుర్తు పట్టి ఆ కోడలేమను
కొంటున్నదో వినండి.

కన్నవారలచిటి కతరెలుంగరు వాం
రెటిగి మేమి ఒడం కిచ్చినట్టె
పట్టుచెడు న్నతంత్ర స్వతు లమ్మ
విడిచి పడిన చోట వెనుక ము.

ఇంత వేదనకు సారైన అత్త
గారి మనసులో తనపై కోకరం కలి
గితే కొంత నుఖం కలుగుతుందని ఆ
కోడలు ఒక్క అత్తను దాయం జేరి
నమ్మున వోవ బాసుర ముఖి యగు
నయ్యను పరుండి యడుగులు తొడరి
పయం బెట్టుకొని మెత్తమెత్తన కరతలం
బుల నొత్తుచు ఇట్లన్నది.

పెంచిన తల్లిదండ్రుల రసేయక
పీపద సేవతై నమ
ర్పించిరి నన్ను మీకు బెరింప దలంచిన
నాదరించినన్
మంచి కాక యస్యులిక మాకెవరమ్మ,
మదిం దలంపుమీ
పంచఁ జరించు దాన దయపాయగ
నేపిటి కమ్మ! నా యెడన్
తిట్టియు దీనింఁజయుఁ జే
పట్టి కరుణ బ్రోచునట్టి భాం బొగిసి
పట్టున నుండుగ మాకి
ట్టలివి పచకింగ నేలనమ్మ! తిలంపర్.

ఎంత వినయంగా ఆ కోడలు అత్తను
వేడుకొన్నదో అంత రోష తో ఆ అత్త
ముసము మంటూ "నాకే నీతులు చెప్పే
దానవా" అని కోడలిని పడు దన్నింది
అంతటితో అగిందా ఆ చందీక, "నన్నేం
చస్తా" చూడు అంటూ కోడలి వెంటకి
పడింది అలావెత్తున్నప్పుడు ఆ అత్త
గారి నుదుటికి గుమ్మం ఎదిరి రిద్దం
కారింది, చంతో ఆమె క్రెత్తిపోయి
'ఇదంతా నీమూలానే ఒరిగింది' అంటూ
కోడలికి కూడు, నీళ్లు పెట్టక మూడు

రోజులు ఉపవాసముంచింది. అప్పటికి ఆమె కసిదీరలేదు.

మూడవనాడు దిప్పిగొలి మూర్ఖ
మునిగెడి వన్నజాచి క్రొ
వ్వాడి మనంబునన్ గడట వైరిగై కొని
మేలి పిగడల్

గూడగ పాలు పాత్రవిడి గొబ్బున
గ్రోరెడిగావి ది.కవుం
జేడియ! దీని సీమగని చేతికి నిమ్మని
రేయినంగుచున్.

ఇచ్చిన వెంబడి కూతురు
నచ్చువడం గొప్పవెద్దె నది యెఱుగకపెం
జిచ్చుగతి దప్ప జరకము
దొచ్చగ నొక గ్రుక్కెడన్ని త్రావితి
వడుమన్.

దానిని అడవిదొడ్డు చూచింది ఇంకే
మంది. చిన్నగా అన్నగారితో పుచ్చింది.
ఆయనగారు కోపంతో 'బర్తకు ఎంగిలి
పాలిస్తావా?' అన తిడుతూ ఆ అర్థాంతరి
"చేతులు మాడుకొని భయాలురత
పడంకుచున్న భావము ఇట్లు వెడలి
గొట్టాడు. ఆ విషయము దానీజనము
తెలిపికొని కోడలి పుట్టిల్లలో చెప్పగా
ఆమె అన్న పెద్ది ఆమెను తన ఇంటికి
తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆమెబ్రతికినంతకాలం
దీర కూడులకు లోటు లేకుండాచేశాడు.
కొంతకాలానికి ఆమె మరణించింది,
యమదర్మరాజు ఆమెను చూచి

అక్కట- బర్త త్రావగ! బయః పరి
పూరిత ప్రాత గొంచుదా

దెక్కరిగ తైవోరె అతిదీవ గతిం
జనుచుంకి తోవవో
గుక్కెడు త్రావి ఎంగిలిదు కుత్తిత
యౌటఁ దృణాశనంబుచే
నొక్కట తాత్తిపై హరిణి యావి
జవిచి చరించు గావుతన్.

అని 'దర్మ' చెప్పాడు. బర్తకు
ఎంగిలి పెట్టకూడదనేది దర్మ సూక్తి
మట, దానిని అతిక్రమించినది కనుక
ఆ కోడలిని లేటిగా పుట్టమని యమదర్మ
రాజు తీర్పుచెప్పాడు. అంతే ఆమె
అలా చేయటానికి గల కారణాన్ని విన్న
వించుకొన్నాక 'మానవతా దృక్పథం'తో
యమదర్మరాజు తన నిర్ణయాన్ని కొంత
నడలించి 'దృఢవ్రత మహారాజు వలన
పీకు నుగతి కలుగుతుంది' అని అను
గ్రహించాడు.

ఇదీ దృఢవ్రత మహారాజుకు హరిణి
చెప్పిన పూర్వజన్మ కథ ఉదహరిం
చిన పద్యాలలోని సంబోధనలు దృఢ
వ్రత మహారాజును ఉదేశించినవి.
శివ శతాబ్దిలోని తెలుగువారి సాం
మిక జీవనాన్ని ముఖ్యంగా అర్థింటి
కోడళ్ళ అరళ్ళను ఇంత రమ్యంగా
కరుణ నిసందించురంగా చిత్రించిన
రమనాదర్యుడు పిన్కటీవి తెలుగుసాహిత్యంలో
ఉపాఖ్యానాలలో గల కరుణ
రాసభరితమైన ప్రేమ పాత్రంలో ఈకోడలి
పాత్ర తలమానిక మైనది. కవి యీ

పాత్రకు పేరుపెట్టకుండా రామకృష్ణుని
విగమ శర్మ అక్కలాగానే ఈమెను
అనామదేయురాలుగానే చిత్రించటం
గమనించదగినది.

సూర్యదేవర రవికుమార్
పతువై ద్యశాల
పెదపులిసత్రు 522267
గుంటూరుజిల్లా

అరు సారా పద్యాలు

— సూర్యదేవర రవికుమార్

పంసారాలను గూర్చును
హింసా రాజ్యమ్ముబెంచు నెల్ల దవరమున్
కంసారాతిజని స్థాధి
నంసారా చూపు దాని నాశము వలకున్

మనసారా వాంఛిరి
మనసారాదులను నాటికవు, లీలానాథ
మనసారా వాంఛించురు
మన 'సారా' వాంఛి మోగా ప్రజ,
మకవుల్

మదికి కులాసారాదని
అదియేజీవితసార మని భ్రష్టపడుచున్

నదలక విత్యము సారా
వెధవలు త్రాగుదురుసారవేదులు నొవ్వన్

కలహంసా రావమ్మల
నెంవో కాసార పుణ్య వీరమె హితమో
వెంగం సారా కంటెను
ఎందిక తాళార మన్న! పర్తింపంగన్

సారాను తాగు మగల వ
సారాదా జేరుచైన పై పకుదని సం
సారప్రియందరికిఁ బ్ర
సారాను టివి చేయ నత్సలమమ్మన్

ఆ సారార్పటి సాగెడి
యాసారా మాన్పు యుద్ధ మింకింతింతై
వేసారసీక యాంధ్రుల
కీసారయవన్ జయమ్ము విమ్ముగ
విడుతన్,

...

• • •

~~~~~

~~~~~

ఉత్తమ సాహిత్యంకోసం
సమాలోచన
చదవండి!
చదివించండి !!

~~~~~

‘మనిషి - చిలక’ లో మానవతావాదం

— శ్రీ మేదపాటి కాపిరెడ్డి

(గత నందిక తరువాయి)

ఇదివరటి పదవును వింటెట్టాని
పక్కపక్కనే పిరించుకొంటున్న పాక
లను ఎదిగొట్టారనే పెత్తందార్ల వ్యూహా
లను అది నే బద్దంకొట్టే అడిమిన్నెల
తరిం ఎస్తుందని, చెబుతూ వీధిపై
ధనుకుల దొడ్డిన్యాయ వశించే రోజులు
వస్తాయని నారాయణరెడ్డి చెప్పిరిం
చాడు.

పచ్చినెత్తురుతాగే దేగలాంటి పెద్ద
మనుషులు, పావురాలు లాగి కనిపించి
పక్కాటాళ్ళో ఊరేగుతూ శాంతి సూత్రా
లను బోధిస్తూ నటించే వాళ్ళను ఈతరం
కనిపెడుతుందని నారాయణరెడ్డిచెప్పాడు;

‘వెట్టా-మనిషి’ లో నారాయణరెడ్డి
మనసు ఎప్పుడూ మనిషిదేశతగా, మం
చిగా నడివారిని చూచిస్తుందని కానీ అలా
ఆరాటపడే మనస్సును అసురశక్తులు
అడ్డగిస్తున్నాయని, ఆశక్తులను మనిషి
చేదించాలని చెబుతాడు.

“కాష” అనే కవిత్వలో పదిగొట్టేది,
పదగొట్టేది, పగను పెంచేది, పచ్చగా

వెక్కిరించేది భాషకాదని వట్టికంఠకోష
అని. అందరినీ కలిపేది నింబెట్టేది కాషే
నని చెబుతూ -

మతాన్ని విరిపించి మరాఠీతంగా
నిలిచి దీ కాషే
వర్ణమాలలో ఒదిగించి పర్వతంగా
ఎదిగించి కాషే

- అంటూ కాష ద్వారా కూడా మాన
వత్వాన్ని తెలియజేశాడు.

చిక్కగా ఉండే చీటి లంటే పరి
చగా ఉండే వెలుతురంటేనే ఇష్టం
రూపం చిక్కగా ఉంటుంది. ఊపిరి పరి
చగా ఉంటుంది. అయినా నాకు ఊపి
రంటేనే ఆశ అంటూ సినెరె మనిషి
లోని దానవత్వం రోజురోజుకూ పెరిగి
పోతూ మానవత్వం పుచ్చబడిపో ఉంది.
అయినా నాకు మానవత్వం అంటేనే
షక - ఎ అనే అర్థం వచ్చేలా “రూప
ము ఊపిరిలో” తెలియజేశాడు

“పిడి పిడి ఉగాది” లో పూర్వము,
అవరించిన మూఢపశ్చారాలను చేపించి
హేతువాద దృక్పథంతో ఆలోచించే

మాతన వ్యవస్థ రావారి అంటారు సాటి
మనిషి జీవితాన్ని సరిజేసి మనిషి భవి
ష్యత్తుకు ఉపరిపాసి అతనిపురోభివృద్ధిని
కోరేదే ఉగాది అని అంటారు పి.నా.రె.

ఈవిధంగా పి.నా.రె "మనిషి -
చిరిక లో మానవతావాదాన్ని పరీక్షించు
అన్వయించి సర్వమానవ శ్రేయస్సును
కాంక్షించాడు. వారాయణరెడ్డి కవిత్వ లో
మానవతావాదం అంతటా విడిచి ఉం
టుంది. ఆయన రచించిన నవ్యని పువ్వు
మొదలుకొని ప్రపంచపదులు వరకు
ఎందులో చూసినా ఆందులో మానవతా
తృప్తి అంతస్సూత్రంగా కన్పిస్తుంది
మహాప్రళయం లాంటి ఈయన కవిత్వం
లో పరిచిన పరిమే మానవత.

• • •

0—0

మేడపాటి బాపిరెడ్డి
S/ంచువ్వరెడ్డి
కపిటం గ్యాలరీ
బోయారుపేట
వక్కాగోదావరి

కంసుని సుగుణ సంపత్తి

— డా॥ పి. పి. యలక్ష్మి వ రిట్

'కంసుడు' అను మూడక్షరముల
పదము చెప్పి బడినంతనే ఒకానొక
దుష్టుడు, దుర్మార్గుడు. దయాదాక్షిణ్య
రహితుడు. శత్రుహంతకుడు, బంధు
విరోధియగు క్రూరాత్ముడు మన న్యూతి
వధమున మెదలును. ఇంతియేగాదు.
అవతార పురుషుడైన శ్రీకృష్ణుని హత
మార్ప విపరయత్నములు గావించి తన
ప్రాణములను క్షించుకొనుటకై ఎన్ని
యో ప్రాణముల బలిగొన్న కిరాతకునిగ
కంసుడు మహాభాగవతమున మనకు
దర్శన మిచ్చును. ఎంతటి దుర్మార్గుని
య దైనను గుణలేఖముండక మానదు
లోకకంటకులుగ పరిగణింపబడిన రాక్ష
సుల యందును ఏదో ఒక సందర్భమున
నేదియో ఒక సుగుణము కన్పట్టినప్పుడు
రెన్నియో కలవు. రాక్షసకులాంతఃకలహం
హరిపై ద్వేషమే వారి క్రూరపర్తనకు
ముఖ్యకారణము. అటులనే పరమహిర
న్యభావుడైన కంసుని యందును సుగుణ
ములు లేకపోలేదు. మహాభాగవతమునం
దెదనెడ వర్ణింపబడిన కంసుని వద్దము
లను వెలుగులోకి తెచ్చుటకు ఆ
వ్యాఖ్యాత్యము.

దేవకీవసుదేవుల కల్యాణము జరిగి
వరి. అగ్రగణేనుని తమ్ముడైన దేవకుడు

తనయకు పేయనెవిమిది వందలరహస్య
లను, నాలుగువందల గజములను ఎది
వేల శుభములను, రెండువందల చాసీ
జనమును అరణ్యముగా విచ్చి యమప.
వరుడును వదువును ప్రసూనము సాగిం
చిరి. చెల్లెలివి, మఱిదిని రథమువహించు
దబెట్టుకొని ఉగ్రగణేనుని తనయుడైన
కంసుడిస్వయముగ సారథ్యమువహించి
నాడు. పరివార మేతయున్నను, పరి
చారకులెందరున్నను కంసుడు స్వయ
ముగ రథము నడుపుటయే తెలియజేయు
చున్నదాతనికి అనుంగు చెలియలిపై నెం
తటి వాత్సల్యమో, కంసుడును, దేవ
కీయు ఏకగర్భంజాతులు కారు. దేవకి
యాతని సుతండ్రి కుమార్తె. తన వయ
పైది అచిరమణుల కంటే దేవకిపై నే
కంసునికి మిక్కువ మిక్కుటము. కావ
తానే ఆమె సత్తవారింటికి వయనము
గావించినాడు.

అదిదేవుని అవతార కార్యక్రమము
నకు రంగము సిద్ధపడవనెంచి యిరవ
వాడ ....

'శుష్టయగు భగిని మెచ్చగ, నిష్టుడవై
రథము గడపె దెలుగవు మీదన్

శ్వులుగ సీతలోదరి, యష్టమగర్భంబు
విన్ను హాయిందుఁజూపి' (10-23)

యని పలికినది ఆ పంతులు వివినంతనే
కాని హృదయమున అప్పటివరకు
పొంగుట వాడుచున్న వాత్సల్యమంతయు
ద్వేషముగ మారినది. మఱుక్షణముననే
శిర్గమును యిదిపించి దేవకి కొప్పుపట్టి
లాగి, తోబుట్టువు ననిపించుకొనెను
తలంపక ఆమె కంఠమును అందింప
మధ్యుక్తుడాయెను ఈపాంచని యా
వంతులవకు అచ్చిరువడిన వసుదేవు
దప్పిపడి -

'చెలియల్ కన్నయ ముద్దరారి బరి
నీ పేనుంటె చింతించు వి
ర్మల దీవిన్ బయలాడు మాటలకునై
మర్కడనో, గొట్టి న
క్కుల జాతుండవు పుణ్యమూర్తివకిటా!
కోపంబు పాపంబు నె
చ్చెరి నోహో తెగవేయఁ బాదీయగునే
చింతించు ఛోజేక్కరా!
(10-28)

నీ క్షేమమునే పదా కాంక్షించు
విర్మల చిత్తయైన పోదరిని చంపుట
అన్నినైన నీకు ధర్మముకాదు. కోపము
పాపమునకు మూలము సర్వంక నుజా
తుంపు. పుణ్యమూర్తియైన నీకిది తగ
దవియు తన క్షేమముపై పరులను
హింపించిన ఎన్నిజన్మలకైనను ఆ పరి
మనుష్యులెవరి కప్పదవియు. తనక్షేమ
మునకై పరులను హింపించిన ఎన్ని
జన్మలకైనను ఆ పరిమనుష్యులెవరి

తప్పదవియు. - కర్మసంకలననే మేళ.
కీక్కు కలుగుచుండు నవియు పలికి,
కర్మసిద్ధాంతమును తెలియచెప్పి

వాని జెల్లెలుగాని కూతురువంటి
దుర్తమురాలు నం
దావనీయ చరిత్ర వీరువు బారి
నూర్నివివాహ సు
శ్రీ విలాసిని దీన కంఠచిత్త
నీకిదె మొక్కెదన్
గావనే కరుణామయాత్మక; కంఠ!
మానవ పల్లవా! (10-34)

అని యా కరినాత్ముని మనస్సును
కరగింప యత్నించినాడు. అయినప్పటి
కిని వాడు దేవకి విడువ నంగీకరింప
లేదు. తొలక దేవకి ప్రాణమలనుకాపా
దిన కవయులగతి తదుపరి యాలోచించు
కొనవచ్చునని యానక దుండుని నయ
వచనములతో.

లలనకు బుట్టిన కొమరుని పాపం
చెగెదనుచు గగనవాణిపలికె నం
చుగెదవేవి మృగాక్షికి. గల కొడుకుం
జంపనిత్తు గ్రామమున నీకున్
(10-42)

అని వాదనము చేసినాడు అప్పటికిగాని
కింసుడు శాంతింపలేదు. వసుదేవుని
పలుకులకు సంతపించి, ఆతని పలుకుల
లోని విజ్ఞాపినికి మెచ్చి దేవకిని విడిచి
పుచ్చినాడు.

.ఆశీరవాణి పలుకులు ఆతనికాలో
చించుకొను నమయములేదు చెలి
యలి అష్టమగర్భము తనకు మృత్యువని
తెలియగనే. దేవకిని చంపిన తనకా
ప్రమాదము ఉదవి బావించిరాదు ఆ
తత్తుపాటు; క్రోధము, ఆందోళన
చల్లాడుటకు కొంత సమయము పట్టినది.
'పై ని వసుదేవుని కర్తవ్యబోధ యాత
నిని సహజస్థితికి కొనిపెచ్చినది కనుకనే
దేవకిని విడిచిపెట్టెను. విజముగనే
ఆతనియందు ప్రేమ జాలి కరుణ
లేకుండిన వసుదేవుని పలుకులను పెద
చెవివిడెట్టి అక్షణముననే దేవకిని హత
మార్పియుండవలయును. కాని అట్లు
జరుగలేదనిన కంసుని హృదయము
మనమూహించినంత కష్టముకాదని,
ఆతని స్వభావమునందు కష్టములు
కొన్ని లేకపోలేదని స్పష్టమగుచున్నది.
ప్రతి వ్యక్తిలోను దైవ, రాక్షసభావ
ములు మిళితములైయుండును కోప
ముతో ఒడలు తెయక క్రూరకర్మలాచ
రించుట రాక్షస లక్షణము స్వాభావిక
ఉచితానుచిత జ్ఞానమును కోల్పోయి,
విపేకి విచక్షణులను విడచి ప్రవర్తిం
చుట దానవ స్వభావము అట్లని అట్టి
వారిలో మంచియు నుండకపోదు.

దేవకి వసుదేవులు తమ మందిరము
నకు చాల యానందముగ కాలము గడుప
సాగిరి. కొంతకాలమునట దేవకి గర్భ
ముదార్చి పుత్రునిగనెను మాట తప్పని
మానదనుడు వసుదేవుడా పసిపిండును
గొలిపొయి కంసుని కప్పగించెను. ఈ

రీతిగ నత్యమును తప్పక కొడుకు నప్ప
గించిన వసుదేవుని పలుకు విలుకడకు
కంసుని హృదయము తరగి

'కొడుకు నీవు మరల గొవిపోమ్ము
వసుదేవ! వెలుపులేను నాకువీనివలన
నల్ల వీనికి భవదష్టమ పుత్తుండు,
మృత్యువంటి వధింతుమీద నతని'
(10-50)

అని మేన యల్లు'కి ప్రాణదానము
కావించి యంపెను. ఎంతటి దుష్టన్య
భావుడైనను కంసుని యందీ విషయ
మున నొకింతజాలి. యిసుక నీలము
కవిపించుచున్నది. తనప్రాణములకు
ముప్పులెప్పించునది దేవకి యష్టమగ్గు
మే గావ తక్కిన శిశువుల జంభుట
యసర్వముని యెంచియే జాలిచూపినాడు.
ఇంతియేగాదు మంచివి మెచ్చు స్వభా
వము కూడ కంసుని యందున్నది.
తనుకనే వసుదేవుని వత్సలమునకు
న తపించి పుత్తునిగొని పొమ్మనినాడు.
దీని వెనుక అవగా పరోక్షముగ సోదరి
యగు దేవకిని అనందింపచేయుట కూడ
అతని సంకల్పమని మనముగ్రహింప
వచ్చును. ప్రాణములపై తీసి మానవ
నహజము, ధనకాంక్షచే, పదివీకాంక్షచే
నేదెన్నియో హత్యలు జరుగుచుండుట
మనమనుదీనమును పను న్నాము. తమ
ప్రాణములను విరిచెట్లకొనుట కెంతటి
మోరకార్యములనైనను చేయుటకు వెను
దీయరు కొందరు. ఆ కొందరిలో కంసు
దొకడు. అందునను దానవాంఛతోజన్మి

తుడచే వాని యందు క్రూరత్వమొక
పాలు అధికము.

కాలము ఎవరి నిమిత్తమును అగదు
జీవులే కాలము ననునరించి వర్తించు
చుండవలయును. విధి మానవుని నిల
కడగ, స్థిమితముగ నుండనీయదు తన
క్షణమునకు నేవో పరిణామములు కల్పిం
చుచు. తదనుగుణముగ మానవుని తన
చేతి కీలుబొమ్మనుచేసి యాదించుచుం
డును. ఎంతటివారికైనను విధివికప్పింప
వశముకాదు. కంసుని విషయమునను
నిదియే జరిగినది అఱుసంవత్సరములు
గడచినది దేవకి అజుగురు కుమారులను
జన్మించివది. ఇంతలో శోకనాడుదేవకి
నారిచిడు కంసుని జూడవచ్చి ఏకాంత
ముగ, 'కంసా! మందలోపలనున్న నం
దాదులు. వారిభార్యలు పుత్తులు. బంధు
వులు, దేవకి మొదలగుస్త్రీలు, వసుదేవు
డాదిగల యాదపురందఱును దేవతలు
గాని విజముగ నరులగురు తొల్లిగా
యలునిచేత నుడిపిన కాలకేసు యను
రిక్కసుడను పీపు నీ అనుచరులను
రును రాక్షసులే. మహావిషపుదేవకిదేవకి
పుత్తుడై జన్మించి లోకంబుకునైన
దానపురము సంహరించు' నని చెప్పి
దివితేగినాడు.

కలహభోజనవి వలుకుల ఎరిన
విశ్వరూపగణున్న కంసుని మానస
వరిము కల్లోరికమైనది అరాటమరిక
మైనది. వెనువెంటనే చెల్లెలిని, మఱిదివి
పట్టి బంధించినాడు. దేవకి యార్దురు

పుత్తులను విరూపక్షముగ తంపి.
తండ్రియైన ఉగ్రసేనుని కారాగారబద్ధుని
చేసి తానే రాజై ఎని న సాగించినాడు.
అంతటితో నూరినది 'న రాక్షసుల
గముతో దండెత్తి యాదపురంబందరిని
కదవరంగ మన నోడించినాడు వారు
తమ తమ సదనములు వీటి పొరుగు
రాజ్యముల చొచ్చి ప్రాణరక్షణగాపించు
కొనినాడు కనుడిట్లు దుర్మదాంబుడై
పెత్తించుచుంది. దేవకిదేవి శేషుని యం
శతో సప్తమగర్భమును ధరించినది.
నారాయణుడు దేవకి గర్భమును రోహితీ
గర్భమున ప్రవేశపెట్టుమనియు, తాను
దేవకిదేవి సుతుడ నగుదుననియు, యోగ
మామను గందుని యంట బుట్టుమనియు
నాదేశించి యంపగా. యోగమాయస్వామి
వచనానుగుణముగ నొనర్చినది. ఉమ్మట
దేవకిదేవి యష్టమగర్భమున పన్నెగళయ
నుడైన ఆ అదినారాయణుడు ప్రవేశించి
నాడు.

కంసు దేవకిదేవి మేలి కాంతిని.
మోలెను ప్రస్తుటమగు తేజస్సును
గాంచి మారి యామె గర్భమున వర్దిల్లు
చుండెనని గ్రహింపగలిగినాడు. అట్లు
గ్రహింపగలగుటకు కూడ కొంతగాన
మాన్యకము కదా. నానాటికి పృథ్వి
పొందుచున్న ఆ నారకే గర్భమును
చూచి కంసుడు కింకర్తృతామూడుకై
నాడు.

"ఏమి తలంచువాడ విడి నెయ్యది
కార్యము నాడు నాటికిన్"

గమివి చూలు పెంపెనఁగె గర్భజీ
 చెల్లెరినాఁడు పేద నే
 నేమవి తంపువాఁడఁ దగ మేంపి
 చంపితినేని శ్రీయు ను
 యమ యశంబు నాయువును ధర్మమునుం
 తెడిపోవకుండునే
 (10-80)

'వాని యెఱుంగు హృదయ జీవన్మృతుఁ
 దనుచు నిందసేయుదు రితఁడు'
 బోవును నరకమునకు దుర్భావముతో
 బ్రతుకు దొక్కి బ్రతుకేతంపన్
 (10-81)

ఈ ఆడువాని, చెల్లెరి, అందును
 గర్భవతిని నేనెట్లు చంపగలను? చంపుటే
 మేలని తలచి చంపితినే. చంపది, ప్రి.
 ఆయువు, ధర్మము వశించును కదా,
 వాని పరునలు గణంపక సోదరిని చం
 పిన హృరుడు, జీవన్మృతుడు వీరిని
 లోకమునిందింపదా? హృరునకు నరక
 మెట్లును తప్పదు. దుర్భావముతో బ్రతు
 కుటయు దొక్కి బ్రతుకేనా? అని చిం
 తించి క్రొర్యమును పీడి పైర్యమును
 జూచి, చెల్లెరి చంపువాలోననూని
 మౌనవలె నూకుండెవట.

ఇప్పట్లున కంసుని హృదయము
 కరుణాపూరితమైనది కావుననే ధర్మా
 ధర్మచింతన యు ర్పెను. బాల్మము
 నుండి చేతులూ పెంచి పెద్దచేసిన చెల్లె
 రిని అందును గృహతి చంపుటకు
 చేతులాడఁదు తాల్చికముగ మరుగున
 పడిన వానిని సోదరిపై ప్రీతి అతనిలో

తలయెత్తినది, అమానుకగు ఆడు
 వారిని చంపిన నరకము. ప్రాప్తించు
 న్యయు, సంపదనశించున్యయు వెఱపు
 కలిగినది జీవన్మృతునివోలె బ్రతుకుట
 కగదని భావించి తన దుర్వ్యవసా
 యము నుండి విరమించుకొని మౌనివలె
 డాచకుండెనట. క్రొర్యమును పీడుట,
 పైర్యమును వహించుట గంభీర్యమును
 పాటించుట మౌని ధర్మములే కదా,
 పిమ్మట అతడు సయపబోవు హరిసామి
 స్మరణమున కిది నాంది, అ శరీరవాణి
 పలుకుల శారకించిన నాడు కుములో
 విట్టి యాచనలు లేవు క్రిసుముగ
 అతని మనస్తత్వములో మాధుర్యకలుగు
 టయేగాక హరిపై భక్తియు ఇనుమడిం
 చినది, అనగా విచట ఈతని భక్తిపైర
 భావముతో కూడినది. సర్వకాల సర్వావ
 స్థలయందు 'చక్రి యెప్పుడు జ్యోం
 తును? నేనెప్పుడాతని వెలింతును?' అను
 చింత తప్ప అన్యచింత రాతనిలో ప్రవే
 శింపలేదు. అ శుభముహూర్తము నానే
 వచ్చినది. విష్ణుమాయ అందటి నాప
 హించినది ఆనంతశయనుడు అల్లారు
 పెద్దరాషడై అవతరించినాడు. తనను
 కొనిపోయి నందు యింటపడిచి ఆ
 నందాత్మజను కొని రమ్మని పలికిన
 ప్రియపుత్రులను తుచి తిప్పకపాటించి
 నాడు వసుదేవుడు

నందతనయ కారాగృహమును ప్రవే
 శించుననే తెచ్చున యేడ్చినది కాని
 వారు రిచ్చున పడగిడి తమప్రభువునకా
 శుభవర్తమానము నందించినారు అం
 సును తత్తరపాటుతో లేచి వెదిలి.

పురిటిల్లు సొల్చి, బారనాబేరి హస్తముల
 నుండి లాగికొని పుకమిపై పదిగొట్టి
 నాడు. ఆ పసిపావయు నేలపైరిదక,
 మింటికెగసి, అట్టుజొంచితయైన అది
 శక్తి స్వరూపముదాల్చి "నా సరనవ
 జన్మించి విన్నవించెడి వీరు దొక్క
 తావున పర్మిల్లుచున్నాడని పలికి అంత
 నము చెందినది ఆ పలుకులు కంసుని
 చెవులకు ములుకులై సోకినవి ఆశ్చర్య
 ముతో నిశ్చేష్టుడై నాడు. కొంత పడికి
 లేరుకొని దుఃఖించుచున్న చేపకీ నను
 దేవులను రావించి వారల నాదరించి
 నాడు,

క్షణములో తిరిచినదంతయు తాను
 మార్చెనది దేవకి యిష్టము గర్భమును
 హతమార్చి, షుక్రుజముడై. నిర్వి
 చారముగ, స్త్రీదునివోలె జీవింపనెంచి
 నాడు కాని తాను తలచిన దొకిటి జరిగి
 నది చేతొకటి ఇన్నాళ్ళు సోదరిని,
 మఱివి హింసించి నందులకు వంత
 రొందినాడు అతని హృదయమున వారి
 పై ప్రేమ పెచ్చిదికి వచ్చినది. తనయె
 దములకు తనకే సిగ్గులిగినది అతనిలో
 పశ్చాత్తాప ముదయించినది

'పాపుడ బారమాతకుఁడ బంధువిర
 కుఁడ దుష్టచిత్తుఁడన్
 గోపనుఁడు జరమ్మతుఁడఁ గ్రూరుఁడ
 బ్రాహ్మణ హంత భంగి మీ
 పాపలఁ జంపితిన్ దయరి పట్కల
 నడ్మతి సాదులార! నా
 పాపము బగ్గడింపక కృపాపరులై కనరే
 శమింపరే (10-157)

అవి తానొనర్చిన మాతుకములన్నింటిని తలపోసి విలపించినాడు పాపాత్ముడను, బాలహతకుడను, అంధవిరోధి డుష్టుడను, ద్రాక్ష కర్ముడనైన బిష్ణా హత్యవంటి శిశుహత్య గావించితివి పాతకుడనైతివి అని వాణి పలుకుచున్న వమ్మియితటి దారుణ కృత్యము లొనర్చితిని. నాపాపములను స్మరించి నన్న కృపతో చూడుడు క్షమింపుడు అని దేవతీ పనుదేవుని పాదములను పట్టి క్షమాభిక్ష వర్తించినాడు, వారి సంతకాలు విప్పించి ఆదరమున గారివించినాడు

అంతటి క్రూరుడు ఇంతగా దీనదగుట కడువంతగ తోపవచ్చును రక్కసులకు అనుగ్రహమైనను, అగ్రహమైనను తీక్షణుగనే యుండును; అత్యోగుణము విజృంభించినవాడు వారిని మించిన దుష్టులు మఱియే కరుండరు సత్త్వగుణము ప్రకోపించినవాడు అంతటి సత్తలును మరెవరు ఈవల్చిత్రము వాని పాపములను ప్రక్షాళన గావించింది అతనిలో జ్ఞానోదయమైనది.

“ఒక్కెకఁ బ్రాణులందఱు విజోచిత
కర్మములోనిఁ ద్రిపుణ
నొక్కకమేవితోఁ బొడిమియొక్కక
తొగిలను కాకిపోలం
జిక్కులఁ బొడవలం దుదలు చేరు
సంస్కృతి తోడఁ బాయరే
నెక్కడి హంతః మీశువు లెక్కడి
హన్యుఁ డాటనేటికిన్”
(6-15)

అనియు,

‘వగతురఁ జెఱచితి ననియును, బగతు
రచేఁ జెడితి న యు బాలుఁడు
ఎరియన్
బగ చెలుములు లేవాత్మకుఁ, బగిచెలు
ముల కీలు కర్మబంధము నుండి.
(10-168)

అనియు కర్మ సిద్ధాంతమును గూర్చి
యవస్థాపించినాడ ?

‘ప్రాణులందఱు తమ తమ స్వభావచే
బద్ధులై ఒక్కొక్క రూపముతో జన్మ
జన్మనైత్యులు కర్మఫలముల నినేకరీతుల
ననుభవించును. అది తీరగనే ఎవరితో
నను వారు పోపుచుందురు నేను శిశు
హంతకుడ నగుట మీ శిశువుల హతు
లగుట దీనికి నేను విందను మొందుట
ఇది య తము కర్మఫలమేనుమా; శత్రు
భూజంపితి ననియు, శత్రువులచే
నొడితిననియు మార్పుడు తలచినే కాని
ఈపగటు వెలమికి కూడ రికము కర్మ
బంధమే ఆత్మకు స్నేహములేదు శత్రు
త్వమునులేదు అనిన కింనువి పలుకులలో
అత్యజ్ఞానముతోడి పైరాగ్యము ప్రస్ఫుట
ము చేస్తుంది. తాత్కాలికముగ నాతడు
శాంతచిత్తుడగుడు.

అత్య గతచిది. పలుకుడు సం
తుల్య రావించి యోగవిధ వలన తాను
వినిన వ్యత్యాసమును వివిధ వారు
‘ఇక అంపంపనేరా వుద్దాకి, పెరిగెడి
శిశువుల బట్టి వలించెదము, దేవతలెందు
దాగిరో శోచించెదము, జీవించియు
న్నంతవరకు రాజ శత్రువులను విస్మ

రించాడు, రోగములను, రిపులను పోత
సూచింపనే జయంపనల యును; దర్మ
మెచ్చబనుగడరో విష్ణు చటను యు.
పిష్టువు దర్మస్వరూపుడు, గోఢులు, భూ
నురులు వేదము, సహనము, కారు
ణ్యము న యు. యోగము, తప
దమము శ్రీకృష్ణుని ఇవన్నియు
విష్ణునియొక్క రూపములు, వీటిని తుద
ముట్టించిన హరియును అంతమొందును
గా. మహా సాపించి పంపుమ”ని వారు
కోరెడు.

మరియు పలుకులాతనిలో మరల
రజోగుణములు ప్రకోప పజేయ కాల
పాశబద్ధుడై బ్రాహ్మణహింస సామని
యు తలంపక, “సామనుల బాపు
మని అనుచుల రాజ యొసగినాడ పరి
చాటుల పాపము లన్నియు ప్రలుపునకే
యింపడు ము ‘రాజ్యాంతే సుకం
ద్రవష్టు’ను నార్యోక్తి బట్టి ఎల్చా
త్తా తో తొలగిన వాని పాపములన్ని
యు చీకటిపడగనే ఎక్కుమును చేయ
పక్షులైతే దైత్యవీరుల దరాగతము
లతో మరల కించవి వచ్చిచేరినవి

అత కొంత కాలమునకు వారిదుడు
మల విచ్చి, పోహణి తిండును బల
రాముడనియు కృష్ణుడు పెక్కి శత్రు
డము, యశోద పాము అడు
అనియును తెగపి ముమైచువియు,
రామకృష్ణులను మందయందున్న
వారవియు నెరంగ జెప్పినాడు మరుక్షణ
ముననే కంసుడు కోపముతో “కొడుకు
లను మంపి విడి పెండును, సర్వు

రితిని మోనపుచ్చె నీ కనుదేవుని చంపు
 ఓయే పాడి యో బద్ధమును చేపట్టి
 బయలుదేరగా చరదుదాతనిని వొంచి
 వెదలినాడు. కంసుని శ్రోధము చల్లార
 లేదు. దేవకీకనుదేవులకు లోహపాళబద్ధు
 లను చేపిఁ రామకృష్ణుల చంపిరమ్మవి
 'కే! యనురిక్కునునింపి నాడి; మంత్ర
 వ్రాముటల రావించి ధనుర్యాగమున
 కేర్పాట్లు కావి ఎఱవియు, కువలయా
 పీడమును ద్వార సీమలోను చాచార
 ముష్టికులను మల్లరంగ స్థలమునను
 నిలుపుమని యాజ్ఞాపించి అటూరిని
 పిలిపించి బలరామకృష్ణులను తొమ్మోవి
 రమ్మవి కోరినాడు. అ బాలసలిరుపురును
 సంహరించుటకు శిర్ష ప్రయత్నము
 లేన్నియో గావించినాడు

కంసుని మనోబద్ధము నెఱవేరినది
 అకూ రిక్ష రామ కేశవులతో కలి
 పడినాడు రామకృష్ణులు మధురానగర
 వందర్శనాదిలాపుర బయలు వెదలి.
 మార్గమధ్యమున రిజువి హతమార్చి,
 వత్తమలగై కొని, దాయకుని, నుదా
 ముని కిద్దను అమగ్రహించి దగర్బం
 గము గావించి తమవిడిచివేసిరి. ఈ
 వార్తను విన్న కంసునకు రాత్రికలము
 కద్దరలేదు మరణభయముచే పీడికలలు
 కనుదు - రాత్రి యెటుగ గడిపి ము
 నాడు మల్లరంగ పరిశర ప్రాంతమున
 మంచెపై కలపించి నాడు. కువలయా
 పీడమును కలకాట్చి పచ్చిన బలమాధ
 పులను గావించినంతనే వాని ప్రాణములు
 కడబిట్టినవి. అతని కన్నుల యెరుదనే
 చాచార ముష్టికులు రామకృష్ణులచేత

మడిసిరి. ఇదంతయు చూచి కంసుడు
 భయమున కంపించి మంత్రుల చూచి.

'వల్లవ బాహరన్ నగరవాకిటికిన్
 వెదలంగఁ దొబ్బడి
 గొల్లల ముట్టికోల్గొనుడు కూరుని
 న చువి గట్టుఁ దుర్వికిన్
 దెల్లముగాఁగ నేడు వనుదేవునిఁ
 జంపుఁడు తండ్రిగాఁడుఁ వీఁ
 దెల్ల విధంబులన్ బరుల కిట్టుఁడు
 * కావకుఁ డుగ్రసేనునిన్'
 (10 - 169)

అని పలుకుచూడగానే కృష్ణువాతనిపై
 లంపించినాడు అ చివరి విముసమున
 ప్రతము కంసుడు కర్ణహస్తుడై ఎదిరించి
 నాడు. పక్షిం దుని చేతజిక్కిన సర్పము
 వలె కడకాతడు హరిచేత జిక్కి యను
 పుల బాసినాడు

ఇట్లాత కర్ణదవటి కేణుమెరుకు
 ప్రాణరక్షణకై అంధ ప్రయత్నములు
 సయపుచునే యుండినాడు. కోపము,
 అహంకారము మానపురెట్లు కన్యత్తుని
 గావించునో తెలిసి కొనుటకు కంసుని
 జీవితమే ప్రబల నిదర్శనము. అతని
 హృదయమున ప్రేమ, జ్ఞానము, వైరా
 గ్యము మున్నగు సద్గుణములున్నను అవి
 ఈ అహంకార శ్రోధముల మరుగున
 పడిపోయినవి. కంసునేతండ్రిని ప్రేతము
 బుడిచిన కిరాతకుడై రామ ద్వార
 యగమున ఎసుకొక్కడే. దీరమా
 ప న నిట్టి వారెందరో!

(కంసుడిట్లు సూదనద్వేషియై కూర
 కర్మలాచరించుటకు కారణ మాతడు
 ఉగ్రసేనుని కుమారుడు కాకపోవటయే.
 అని పురాణములు పేర్కొనచున్నవి.
 ఉగ్రసేనుని రాణి పద్మావతి తన తండ్రి
 రాజ్యమున నున్నపు దొకనాడు వన
 విహారమున కేగెనట ఆ సమయమున
 రాక్షసుదొకడు ఉగ్రసేనుని రూపము
 దార్చి వచ్చి యామెతో కొంతకాలము
 గడిపినట్లును తత్ఫలితముగానే ఆమెకు
 కంసుడుదయించినట్లును పద్మపురాణము
 తెలుపుచున్నది. కావున ఈ విషయమును
 దృష్టి యందుంచుకొని పరిశీలించినను
 ప్రూరత్వమాతవి దోషముకాదు. కం
 సుని కది జన్మతః సంక్రమించిన రాక్షస
 గుణము)

డా॥ పి విజయలక్ష్మి పండిట్
 శ్రీ సత్యసాయి ఇన్స్టిట్యూట్
 ఆఫ్ హ్యూర్మన్ రెస్పింగ్
 నెంతవూర్ 51, 101

జానపదుల కుశలవులు

— శ్రీ గంగా శ్రీనివాసరావు

భారతీయులకు నిత్యపాఠాయము గ్రంథాలు రామాయణ, భారత, భాగవతాలు ప్రసిద్ధి చెందాయి వీటిలో కూడా రామాయణంలో వీరిఅనుబంధం మరువలే ది. శిష్యులు రాముడిని దేవుడిగా పురాణపురుషుడిగా భావించి పూజిస్తే, జానపదులు రాముడిని అన్నగా సీతమ్మని పెదినగా భావించి వారిపై తమ ప్రేమానురాగాల చూపారు జానపదుల మీద రామాయణం, అందరి పాత్రలు ఏమిటో ప్రథమ చూపాయి. ఆ పాత్రల మంచి, చెడ్డలు తమ జీవితాలకు అన్యమందుకొని తాము కూడా అంత ఆదర్శవంతంగా ఉంటామికి జానపదులు కృషి చేశారు. జానపదుల జీవితంలో రామాయణం ఒక భాగమైంది

సంస్కృతం నుండి వివిధ భాషలలోనికి రామాయణం అనువదించబడింది. మొదటిగా రామాయణ కథను పాడుకుంటూ చెప్పటం జరిగింది. తర్వాత దాన్ని యదావర్మకంగా రచించుటకు శిష్యులు ప్రయత్నించారు కాని జానపదులు యా వర్మకం కొరకు అపస్థ పడలేదు. రాఘవ కథను తమ పాత్ర సాంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా అందరి పాత్రలు తమ అభిరుచికి అనుగుణంగా మార్పు చేసు

కొన్నారు. ఈ మార్పులవల్ల రామాయణ గాథ మరింత శోభను పొంది ప్రజా హృదయాల్లో విలసిల్లింది కాని కొంత రచన అంటే జానపదకవుల రచన, జానపదులను బాగా ఆకర్షించింది వీరు రామాయణ కథను ఎల్లవేళల పాడుకొనుట న్నరించుట. రామాయణ పట్టాలను పెదే వదే మననం చేసుకొనుట ద్వారా రామాయణంలోని పాత్రల గుణదోషాలను గుర్తించటం వలన వానిలో తమకుతాము దర్శించుట కలన వారి కుటుంబ జీవితానికి ఒక ప్రయోజనం ఏర్పడంది.

వార్మకి రామాయణం రాముని ప్రథమంగా సాగింది అందులో రాముని కీర్తించి రాముడిని కారణజన్ముడిగా ఉత్తమపురాణంలో చూపించారు. కాని జానపదుల రామాయణం అందుకు భిన్నంగా సాగింది వారు రామునిన్నా సీతమ్మవారిని అధికంగా ప్రేమించారు. అమెను తమ ఆదర్శమనుగా ఆదరించారు. అమె కష్టాలకు తాము కలత చెందారు అమె సంతానం కుశలవుల లెక్క వీరికి మధ్యవ ఎక్కువ వీరిపై చూపిన ప్రేమావాత్సల్యయాలు సీతా రాములపై కూడ చూపలేదు. వీరి హృదయంలో ఉన్న కష్టానం కుశలవులకు

ఇచ్చారు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే వార్మకి రాముని పక్షపాతి అయితే జానపదులు కుశలవుల పక్షపాతులు వీరు కుశలవుల పక్షపు పుత్రి రాముని దీర్ఘిరి చుటకు కూడ వెనుకాడలేదు. కుశలవుల సంతానపుండి రామునికపిసీతారానించువారు జానపదులు కుశలవులను రాముని కన్నా ఎన్నతంగా తీర్చిదిద్దుటకు యత్నించారు. బాలవిద్యలోకావి ఉర్మా, దర్మ విద్యలు గాన, వాగ్దాటిగోగాని శ్రీరాముని పాత్రం తగ్గకుండా అయిన కన్నా ఎన్నగా చిత్రించి వీరిని అమ్మ కొడుకులుగా తీర్చిదిద్దారు తాము అడిమావించే సీతను రాముడు పరిత్యజించిసందుకు తమ అక్కిను కుశలవులవారా తీర్చుకున్నారు. తమ మాటలను కుశలవుల ద్వారా వరికించి శ్రీరాముని గుణదోషాలు ఎత్తిచూపారు అనాడు సీతకు అందిగా ఉండి కూడ అన్యాయమని రాముని జనకుడు ప్రశ్నించకపోయినా, కుశలవులవారా జానపదులు శ్రీరాముని నిందించారు

వార్మకి ఆశ్చర్యమంటే సీత పుతాని ప్రసవించింది వార్మకి వానికి పెద్దది నామకరిణం చేశాడు. పుతాని ఈయంలో ఉంచి మునులకు అప్పగించి అమె కోడలికి పోతు వీ పుత్రుడు గుర్తు రాగా వెళ్ళి తండ్రితో మువచ్చింది. దానం ముగించి మునులకు ఈయంలో బిడ్డకనిపించలేదు వారు సీతను సమాధానం చెప్పవలసి ఉన్నదని తమ తపో శక్తితో మరో బిడ్డను సృష్టించారు. సీత తిరిగి వచ్చేసరికి అమె దగ్గర క

బిడ్డ ఊయలలో మరో బిడ్డ ఉన్నారని దానికి ఆమె విస్వయం చెందగా జరిగిన పొరబాటు మునుగు గ్రహించి సీతకు చెప్పిన ముని బారకుం? 'వార్మిలులు నేర్పిన విద్యలు కలవు బయపడి గుర్ర మును విడుచుకంటే ప్రాజార వసులబ మంచిది అంటూ ఆత్మవిశ్వాసాన్ని చూపాడు.

కుశలపురి వరాక్రమానికి ఎదురు విలవలేక సైన్యం వెనుదిరిగింది. ఆశ్వం కొరకు శతృష్టుడు నచ్చి అన్న విడువమనగా గుర్రాన్ని విడువం నీ అన్నకు చెప్పకో అంటూ పాడుషంగా వలికారు. శతృష్టుడు రవుని తండ్రి-చి వగరానికి తీసుకుపోగా అతన్ని కుకుట రక్షించెను. ఆ తరువాత మందలను సంహరించెను. అను తల్లిదండ్రులకు పోవటానికి పరోక్షంగా మందల కారణం వారి అప్రప్రాయం ఈ ఆలోచన వారిదే కాదు జానపదులందరినీ మందలపై జాన పదులకు గల కక్షలు విచంగా తీర్చు కొన్నారు తర్వాత పురి ఆశ్వంకొరకు తరకుని శతృష్టుని లక్ష్యముగా ముగ్గివుని; పరీమిషి అడర్కొని పుం దరిలో లక్ష్యముడ. చే నీరికి గౌరవం. తండ్రిచంపమన్నా పినతండ్రిచంపకి పది లాకవి అయినపై వారి గౌరవం చివరకు శ్రీరాముడే యుద్ధానికి రావల్సి వచ్చింది. యుద్ధానికి వెళ్ళిన శ్రీరాముని చూపి కుకుడు "తల్లిదండ్రులు దైవ స్వరూ పులు తండ్రికి మొక్కుదమనగా" రవును అరణ్యంలో అమ్మని చంపిరమ్మనవాడు. అగ్నిలో చూకించినాడు కనుక మీకి

నమస్కరించలాడు అని పడుషంగా పలి కెను. ఈమాటలవలన వీరికి తండ్రి చేసిన కార్యములపైనే గాని తండ్రిపై విటువ టి కోపంలేదు అని తెలుస్తుంది. తల్లిపై వీరికి గల ప్రేమముందు తండ్రి పై గౌరవం కూడ తగ్గింది. యుద్ధంలో జరిగిన సంభాషణల్లో అన్నవ ముద్దిరిపి పై చేయిగా ఉంది. శ్రీరాముని చర్యలను వేరెత్తి చూపి అవహేళన చేసారు. సీతా చేవిని తమ్మునితో చంపించబానుటను తీవ్రంగా పరిగణించారు 'అక్కా,కు పుత్రం కాదా నీది అభిమానం లేవానీకు' అంటూ మండిపడే వీరికోపం సహజ మైనదే ఇదికూడా జానపదుల హృదయా లనుండి వచ్చిందే.

రాముని కవ్వించి యుద్ధానికి సన్న ద్ధుని చేసారు యుద్ధంలో వీరి ప్రతిభ చూసి రాముడుముచ్చటపడి మానా "మృతికి రండి మిమ్మల్నివిషయం వివరించినానికి చూడ షుక్రునిగా గ్రహించడం చేయిరి. వారి కోరికతో ఇరువురి కుమారులు గ్రహించును. జానపద రామాయణంలో కుశలపురి షట్పాక కొంత ప్రత్యేకతను కలిగింది వార్మికి రామాయణ లో సీత కవలలను ప్రసవించినట్లు ఉంది.

వార్మికి శిక్షణ గో వారు సకల విద్యా వింగతులై రామాయణ చదివుమారవంలోని మునివాచికలు తిరుగుచు రి రాజ్యాలన బనులపించి రాజ్యభోగా లలో మునిగి తేరిపరిసినవారు ఇలా అరవులందు తిరుగుట చూసి సీత దుఃఖించింది. పిల్లలకు ఆమె ఎదురు దుఃఖ

స్తుందో తెలియక నానావిధం ప్రశ్నిం చారు. అయినా ఆమె గదులు చెప్పక పోయోసరికి ప్రక్కనున్న ప్రీతిను బెది రించారు. వారు బెదిరిపోగా తల్లిని చెప్ప మని బలవంతం చేసారు' చివరకు శ్రీరా ముడే తమ తండ్రి అని గ్రహించి పిన తండ్రిల గురించి మేగతగురించి పవ రాలు సేకరించారు. సీతారాముల వృత్తాం తం విని 'శివవిల్లు విరచిన మాత్రాన సీతరో నన్నెజనబుడు' అని పకడకనవ్వి చెవలుపట్టిన శునివిల్లువిరచి శ్రీరాముడు విచ్చు చేపట్టాడు అంటూ శ్రీరాముని శౌర్యాన్ని జనకుని అమాయత్వాన్ని అవహేళన చేసారు. తర్వాత ఎసవాసా వికి కారణం కైక లన తెలిసి

"అడుదాని పంతముచెల్లించి
తనయుల సదపుల కంపించి
యెంత కీర్తివాడే నిశరము
పిగ్గువారిని వాడే విశరముడు"

అంటూ దళితుని విందించారు సీత అగ్నిప్రవేశం వివి బాధపడి తండ్రిని సిందించి తల్లి దండ్రులను కడపవము అని చెప్పి తల్లికి దైవ్యం చెప్పారు.

ఫలములకు వెళ్ళిన కుకునికి శ్రీరా ముని యాజ్ఞాశ్వా కప్పించింది. ఆ గుర్రం ముఖపట్టినందుకల రామునిపేరు ఆమెని బిరుదులు చూడనే తల్లికి జరిగిన ఆశ్చర్యం గుర్తుకు వచ్చి రోషంతో 'కౌనల్య పీరులను కనెను. జానకి బోరులను కనెనా' వారిదే తల్లి-కు కంకమా అనుకొనుచూ గుర్రాన్ని బ్ర

వేసారు. దానికి వదిలిమని కన్నదిద్దగా చూసుకొంటాను అన్నాడు బాలకవి నెం టనే 'గెలిచిన రాజ్యమే గాని దయక్క లేదు' అంటూ వీరోచితంగా పలికాడు 'దీనితో పీరికి గల అశ్శాలిమానం తెలు మ్తుంది. యుద్ధంలో మాయతో శ్రీరాముని పడగొట్టారని తెలిసి సీత కుమారులను నిందించును.

ఈ యుద్ధంలో శ్రీరాముని కంటే ఉన్నతులుగా లవకుసులు చిత్రించబడ్డారు వీరు శ్రీరాముని ధవర్వద్యుట నవాయగా నిలబడ్డారు. జానపదులు శ్రీరామునికంటే లవకుసులను ఉన్నతులను చేయుటకు భయపడలేదు. శ్రీరాముడు తమకు మ్రొక్కినగాని పట్టువదలమని పట్టుదల చూపారు పెద్దవాడు చిన్నవారిని మ్రొక్క కూడదని చెప్పినా వీరు ఎవరేదు తమ సీతకు అన్యాయం చేసినందుకు జానప దులు శ్రీరామునిచే కుకలవులకు మ్రొక్కిందారు. రాజ్యం చేరిన కుకలవులు తల్లితో "నాడు ఆడవులకు పంపిన అన్య ఇందరిలో ఎవరు? అని ఊరకుండక 'నాడు పంపుట నమ్మకం లేదు నేడు పంపితే మేము జాతుము రింజిన నేవ రైవ అంటే తలత్రు తుము. నాడు సీతకు దిక్కివ్వరులేదు నవ్వుచూ పం పారు వనంలోకి అంటూ వప్పుతూ పలి కారు. కాని ఇంతటి వితక్షణ జ్ఞానం

కలిగినా జానపద కవి దృష్టిలో ఈ బాలురు ఇ కా పాలు కాగే వసిజాయలే కుకలవుల పెనక ఉండి జానపదులు అట్టి జానాయ పెల్లడించారు.

జానపదుల ఆలోచనలకు రూపంగా లవకుసులను చెప్పుకోవచ్చును. వీరు తల్లి చాటు దిద్దిలుగా ఉండి తల్లికి జరిగిన అన్యాయానికి జగదేకవీరుడు రాముడితో పోరాడారు వీరు తమ తల్లిదండ్రులను కలవటానికి వారధిగా పనిచేసారు. శ్రీరా మునికి ఏ మాత్రం తగ్గకుండా దూప లావణ్యతను. కాణవిద్యను, వ్యాటిని పొంది వార్మికి కిష్కులుగా రామకథను ప్రచారం చేసారు వీరిని తమ అభిమాన పాత్రలుగా జానపదకవులు నృప్తించు కొన్నారు. 'జానపదుల అభిమానం పొం దిన వారిలో మొదటగా కుకలవులు వస్తాడు. తర్వాతనే శ్రీరాములు. కుకలవు లను లంత అభిమానం జానపదులు చూసుకొన్నారు.

• • •

0—0

గళ్ళా శ్రీనివాసరావు ఎం.ఎ.
సాహిత్యసీతం - బొమ్మారు
తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
రాజమండ్రి-531114

(2 వ పేజీ తరువాయి)

సంప్రదాయ కుటుంబంలో పుట్టి మూఢనమ్మకాలతో పెరిగిన మందర మ్మకు చంద్రశేఖరతో వివాహం జరిగినట్లు చెప్పి వనంలో బ్రహ్మ నమాజ సిద్ధాంతాలను చూసాడు. ఆమెకు విద్య అర్థిక స్వాతంత్ర్యం, వ్యక్తిత్వం లేక మూఢవిశ్వాసాలతో ఉన్నందువల్ల ఆమెవడిన దురవస్థను ఈ నవలలో చూపి ప్రీతి విద్య వ్యక్తిత్వం ఉండాలని పరోక్షంగా తెలియజేశాడు.

'దైవమిచ్చిన తార్య' నవలలో వద్మావతి పాత్రకు యుక్తవయసు రాక ముందే మేనమామ న్యాయవతితో వివా హం జరుగుతుంది ఇది తార్యవిజౌహ పద్ధతిని ప్రతిబింబిస్తుంది.

అయితే తరువాత వద్మావతి చదువు కోవటం, ఆమెకు వ్యక్తిత్వం ఉండటం మొదలైన విషయాలలో బ్రహ్మనమాజ ప్రభావం కనిపిస్తుంది. వద్మావతి ఇష్టం లేని తన బర్తితో ఉండలేక ఇష్టమైన తనప్రియుడు రాధాకృష్ణతో ఉండేందుకు సంప్రదాయం అంగీకరించమని కమక మావనికంగా సతమతమౌతూ స్వేచ్ఛ కొరకు ఆరాటపడడం ఈ నవలలో చిత్రించబడింది

"అరుణ నవరద్యారా చలం ప్రీ
వ్యేచ్ఛకోసం సంప్రదాయ వివాహ
వ్యవస్థమీద తిరుగుబాటును సూచించాడు

రూపకాల్పన :-

'హరిశ్చంద్ర', 'సీతా అగ్ని వశే
శం' వంటి రూపకాలు రూపకాలు పౌరా
ణిక గాథల వస్తువును స్వీకరించి సమా
జంలో సంప్రదాయాల పేరిటో ప్రీతి
జరుగుతున్న అన్యాయాలను తుడిచి
చారు. హరిశ్చంద్ర కథను మార్చలేదు
గాని. హరిశ్చంద్రుడు చంద్రమతివి
రాజుజ్జు మేరకు సంపాదించు పాత్రం
స్వభావాలు మార్చి సమాజంలో ప్రేమకు
జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని చూపాడు.

ప్రీతి గల కవీన అర్థికావసరాలను
గుర్తించక నిర్లక్ష్యమే ఆ నిర్లక్ష్యం
ఎన్ని దుర్మణులుగా వెట్టికలు పేర్చుందో
'అడవాళ్ళ అకలి' అనే చిన్న నాటికలో
చూపాడు.

మూలాచారం, ఆచారం. అన్నిటి
కన్నా దుర్మమీద కావీనం ఒంటి బట్టి

దుకున్న పురుషులు ప్రీతి నిర్లక్ష్యంచేసి
స్వార్థాగరికు బలిచేస్తున్నారో చూపే
నాటిక 'ఇంటికిస్తు'.

కథానిర్వచన :-

సమాజంలో ప్రచారంలో ఉన్న
మూఢనమ్మకాలను ఆచారసంప్రదాయా
లను శుద్ధిస్తూ కొన్ని కథలు రాసాడు.

దయా పట్నం వెనుక "హస్తీ
రియా" అనే మావసక వ్యాధి ఉందని,
దీనికి కారణం తీరం కావాలని,
దీనిని ప్రజలు తెలుసుకోలేక భూతవైద్యు
లుగా నటించి డబ్బుగూజుకొనే వారి
చేతిలో ఎలామోసపోతున్నారో 'దయ్య
లు' కథద్వారా తెలియ జేశారు.

తమ ఉపాధు తోచని వ్యాధికి దోష
గుణము అని పేరుపెట్టే వారికి ఏదో
ఒక ఆశాప్రయమైన మందును కల్పించు
కొవి జీవితాలను నశింపజేసే మూఢులకు
కనువిచ్చుగా చూపించు అనే కథను
రాసాడు ఈ కథ ద్వారా మూఢవిశ్వాసా
లను తుడిచిచాడు.

అర్థిత్వమునందు - ప్రేమను.
ఈడు కోడు విద్వయించుకొనే స్వాతం

శ్యాన్ని కోర్కొయి: మువలితర్తకు
వారసుణ్ణి నే యంత్రంగా ప్రీతి మార్చి
వేసిన కుటుంబ వ్యవస్థను 'నాయుడు
పిల్ల'లో చిత్రించాడు.

'నేనేం చేసాను' కథలో మర్యాద
అనే మనుగువేసుకొన్న జీవితాలను
చిత్రించి సమాజంలోని పరిస్థితులను
తెలియజేశాడు.

అందం. అత్యాధిమాయ కులపతా
లను బట్టిగాక మనిషిత్వాన్ని బట్టి ఉం
టాయి కాని ఆ మనిషి తక్కువ కులా
నికి చెందినవాడైతే ఆ గుణాలకు విలువ,
గౌరవం లేకుండా పోవడం సమాజం
లోని సత్యం అదే విషయాన్ని 'మాది
గడ్డాయి' కథ ద్వారా చెప్పాడు చలం.

ఈవిధంగా చలం తన సాహిత్యంలో
బొగ్గనమాజ సిద్ధాంతాలను విశ్రింబారు
తద్వారా ప్రజలలో చైతన్యం కలిగించి
విప్లవాత్మకమైన మార్పులను కలిగించా
రని చెప్పవచ్చు.

.....

మేదపాటి రామరెడ్డి
S/O ముప్పర రెడ్డి
కవిటం గ్రామం
పోడూరు: 533101
వల్లిప గోదావరి

